

עראון

כניסה 16:45 יציאה 17:47

פרשת וארא הפטרה: כה אמר

המסע לפרשת השבוע

לקבלת הערון - elial@eca.gov.il - 0506255911

הפסח / הכנת לפית הלילוי הרבי'ט

לזכרון עולם בהיכל הי לאה חכמון בת מרים ת.נ.צ.ב.ה דוד לאמש בן זוהרה פחד פ - פרנסות חיים ד - דמיונות

”ושמי ד’ לא נודעתי להם” [ג] בסנהדרין [קיא.]

אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה מסלי נגו מותר לדבר בבית הכנסת רק עם ה' יתברך

איתא אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין, חבל על אלה שמתו ולא נשאר מהם זכר. לכאורה מי נקרא חי וקיים ומי נקרא מת וקבור. ויש להבין על פי המעשה שהיה בראשי קהילה גדולה שהיו בה מעט מאוד בני תורה ורצו למנות גאון גדול בתור רב לקהילתם. התפארו לפניו שגדולי ישראל כמו הטורי זהב, והמגן אברהם, ורבי עקיבא איגר קבורים בעירם כדי להראות לו חשיבותה של העיר. לימים נתבאר לגאון הזה שכל מה שסיפרו לו ראשי העיר היה שקר גמור, הטורי זהב נקבר בלמברג, המגן אברהם בקליש, ורבי עקיבא איגר בפוזן. פנה אותו הגאון אל ראשי הקהילה ושאל אותם למה רימו אותו. על זה השיבו לו. בלמברג, קליש, ופוזן, יש לומדי תורה והטורי זהב, והמגן אברהם ור' עקיבא איגר חיים וקיימים גם כעת שם, אבל אצלנו אין איש שלומד בספרים שלהם ובכך כאן הם באמת מתים וקבורים, וזה פירושו של המאמר 'חבל על דאבדין' אם אין המשך בדורות, ילדים תלמידים וכו' שממשיכים בדרך רבם והוריהם אז חבל על דאבדין, דבאמת מתו ולא קיימים, ולא משתכחין, אבל אם יש המשך עם ילדים ותלמידים בני תורה, אף שכבר עזבו אותנו ממשיכים הם להיות חיים וקיימים בינינו. (שער בת רבים)

הפרש"אצבע אלוקים היא" [ח, טו]

אמר המגיד מדובנא זצ"ל: משל לאדם שנצרך לאחד מעשירי העיר. מעולם לא ראהו ולא פגש בו, רק שמע את שמעו, את רוב עושרו וכבודו. הלך למעונו של העשיר ונפעם ממראה עיניו. החומה והשער הענק, גינת החמד וערוגות הפרחים. שדרה רחבת ידיים הובילה אל מדרגות הארמון החצובות שיש, והללו הוליכו אל הטירה הענקית. ביד רועדת נקש על דלת האלון הכבדה. הדלת נפתחה אל טרקלין רחב ידיים, מואר בנברשת ענק שהאירה את התמונות היקרות שעל הקירות ואת השטיח הססגוני היקר. דמות הדורה ניצבה לפניו ושאלה לרצונו. "אני... רצייתי לשוחח עם בעל הבית, בבקשה", אמר בהתרגשות. "אני הוא בעל הבית", ענהו הלה ביהירות "מה מבוקשך". לפתע פתאום נשלחה יד מאחור, לפתה את צוואר האיש שבמטרקלין, וקול לועג נשמע: "האתה הוא בעל הבית?!"... והאיש כאילו התגמד, הצטמק. התמוזער. עיניו התגלגלו בחוריהן והוא נמגם: "סליחה, אדוני, אך לצון חמדתי..." ואז יצא האלמוני מבין הצללים ואמר: "אל תשים אליו לב, אינו אלא אחד מהשרתים. בוא נא עמי ללשכת, ואשמע את אשר בפיקך..." כך, כאותו משרת מתייהר, נהג פרעה מלך מצרים בהציגו עצמו כאלוה, התפאר לאמור: "לי יאורי ואני עשיתיני". אני ואפסי עוד, ומי ה' אשר אשמע בקולו. לפתע לפתה יד אדירה את צווארו, והקדוש ברוך הוא - בעל הבית של העולם - הנחית עליו את המכות בזו אחר זו, עד שידע שאינו יכל לעמוד בפני אצבע אלוקים ויד ה', והודה ואמר: "ה' הצדיק, ואני ועמי הרשעים) ... (המגיד מדובנא לדורותיה)

שבת לעילוי נשמת הסבא היקר אליהו שלם בן מזל ואברהם לעילוי נשמת כל מי שאין מי שיגידו עליהם קדיש ובכללן ניסים אלבס בן ברטה ומשה חכמון בן רינה

- ר' רחמים רובין
- יצקב בן להבה
- איציק הרוש
- זוהרה בת רחל
- שלמה בן ניסים
- שושנה בת ויקטוריה
- ברטה בת מרים
- מרים בת ברטה
- זוהרה בת רחל
- שלמה בן שושנה
- אברהם בן שושנה

מלכות נשיט צדקניות נאכלו ישראל

משיח בגימטריא נחש.

כי משמעות הג(א)ולה היא היפוך החושך לאור. לקחת את האל"ף של א-נכי ה' אלוקיך לקחת את הקב"ה אלופו של עולם, ולהכניס בתוך הגולה. כאשר האל"ף בתוך הגולה, כאשר מאירים את העולם באור ה' זה הג-א-ולה. רעיון זה עולה גם מתוך הפסוק "רוח אלוקים מרחפת על פני המים" שמצד אחד אומרים חז"ל זוהי רוחו של מלך המשיח ומצד שני זה מסמל את הרפ"ח (288) ניצוצות שנפלו לעולם הטמא ומתו. כי רוחו של משיח תרחף על פני המים דווקא לאחר שיושלם בירור הרפ"ח. כמו שבני ישראל היוצאים מארץ מצרים ניצלו את מצרים, הם לקחו את כל הכסף והזהב של מצרים וממנו עשו משכן להקב"ה. כך עלינו לקחת ולנצל את הטכנולוגיה שהעולם מציע לנו לעבודת ה'. או אז יקומו הרפ"ח לתחיה. ותבוא הגאולה לכן קבר אברהם את שרה דווקא במערת המכפילה המקום בו קבורים אדם

וחוה. כי שרה היא זו

שפתחה את הדרך

לתיקון חטא הנחש-חיוויא

וחוה. ואברהם צעד בעקבותיה כפי שמסופר בהמשך פרשת חיי שרה שאברהם נתן את כל רכושו ליצחק ולבני הפילגשים (בני הגר זו קטורה) נתן מתנות ושילחם מעל פניו

ההרב ניסים פרץ

זצוק"ל

העלונים לעילוי נשמת
הצדקת לאה ז"ל בת רזל

בפרשה זו אנחנו נמצאים בעובי הקורה של עשרת המכות, שבע המכות הראשונות. יש פה בפרשה איזה רע"י שמצווה לתרץ אותו. "וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'". "אומרים חז"ל, דיבר איתו משפט על שהקשה לדבר ולומר "למה הרעתי לנעם הזה". בקשה מידת הדין לפגוע במשה על מה שהקשה לדבר "למה הרעתי לנעם הזה". אבל אז "ויאמר אליו אני ה'" – מידת הרחמים באה והצילה אותו. כיוון שסוף כל סוף לא היה לו למשה רבינו תרעומת על הקב"ה מצד עצמו, או מצד ההנהגה, אלא שנאב לו הלב על עם ישראל. זה הפשט הפשוט של הפסוק "וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'". ולמה הקב"ה לא אמר לו את זה בפרשה הקודמת? אלא, כשאתה רואה בן אדם כועס, מתרגז, צועק – אל תגיד לו כלום. תענה לו משהו בשביל להרגיע אותו, אבל אח"כ אחרי שהוא נרגע, עכשיו תגיד לו, נרגעת? עכשיו בוא נשב ונדון, האם זה טוב מה שנעשית? ככה מדברים? ככה אומרים? וכדו'.

רע"י אומר, "וארא" – אל האבות. ידוע שרע"י היה 'קצרן' בפירושו, ומה שלא צריך לפרש הוא לא מפרש, פסוקים שלמים הוא לא אומר עליהם מילה אחת. ומה שצריך לפרש, הוא מפרש בעיקר את פשוטו של מקרא. ולפעמים כשלא הולך בפשוטו של מקרא, אז רע"י מביא את המדרש, "ומדרשו אומר" וכדו'.

אנשים רשעים – אתה רק מסתכל עליהם, הגוף שלך כבר מתחיל לזוז, יש לך איזה מן עצבים של כיוונים לא שלווים, שליליים. כל שכן אם אתה שומע את הדעות שלהם, את הדיבורים שלהם, את הצחוק שלהם, מיד מתכבה לך כל ההתלהבות של עבודת השם.

רבי משה מסאווראן - נפטר בשנת תקצ"ז
הרה"ק רבי משה צבי בהג"ר שמעון שלמה גיטרמאן

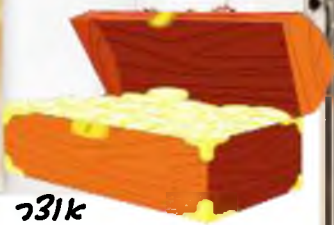
מסאווראן. בעל 'ליקוטי שושנים'. פנעם אמר כי יכול הוא לתת דין וחשבון על כל רגע ורגע מיום עמדו על דעתו, תוך כדי דבור פנה לזקן שעמד לידו ושאלו: מדוע אתה מסתכל עלי כך בתמיהה, כמה שנים עברו מיום חותנתך? המשים שנה, הזוכר אתה מי סדר קידושין ומי היו השושבינים וכו'? לאחר שהלה ענה בחיוב, המשיך: כל כך הרבה שנים מאז ועדין זוכרים?! אלא מאי, דבר חשוב זוכרים, ואצלי כל רגע הוא חשוב... פנעם הביאו לפניו ילד בן שבע שנים שהיה חרש גמור אינו מדבר ואינו שומע, והפצירו בו שיברך את הילד ויתרפא, העמיד הרה"ק את הילד על ספסל ואמר לו: אם תוכל לדבר ככל האדם, מה למשל תדבר כשתגדל ותהיה לאיש? לתמהון האנשים שהיו נוכחים בשעת מעשה פתח הילד את פיו ואמר: אהיה מסור ואלשין על בני ישראל. פנה הרה"ק ואמר לנוכחים: אתם רואים אפוא כי טובה לו השתיקה, והילד נשאר אדם כמקדם.

כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו."

צתיכי אור

אזכר מהרב ניסיט י"ג

"האלוקים מצא את עוון עבדיך"

אחיי יוסף היו גיבורים עצומים , גבורה אלוקית הייתה בהם . מובא במדרש : " אמר יהודה לנפתלי: קפוץ וראה כמה שוקים יש במצרים . קפץ וראה , אמר י"ב שוקים יש , אמר – כל אחד יחריב שלו , ואני אחריב שלושה ... " בנקל ישבו השבטים להחריב את מצרים כולה . בהבל פיהם יכלו להפוך אדם לגל של עצמות .

חזיון לאליה

"ואזכור את בריתי" (ו, ה)

הקב"ה חישב את ארבע מאות השנים של גלות מצרים מיום לידת יצחק רבינו. שאל המגיד מדובנא זצ"ל: אם מצבו של יצחק אבינו וחיינו של יעקב אבינו, נחשבו אף הם לגלות וגרות, מדוע הכביד הקב"ה על בניהם לרדת למצרים, ולהורידם שם מדיומא לדיומא, לעבודה בחומר ובלבנים ולשעבוד רע ומר. ותרץ במשל, אב ובנו הלכו בדרך בעיצומה של סופת שלג נוראה. הקור חדר לעצמות, איבריהם קפאו, אצבעותיהם הכחילו וכל גופם רעד. הבן בקש לרבוץ תחתיו, לנוח. האב ידע, שאם ינוח כאן לא יקום עוד. בצד הדרך הייתה בקתה נטושה. אמר האב: "אזור כח, ונגיע לבקתה. שם נמצא מחסה מפני הרוח הנוראה!" הגיעו שניהם בשארית כוחם אל הבקתה, ולשמחתם, מצאו בה מיטת נסרים מצופה קש. צנח עליה הילד, ועצם את עיניו בלא כוח. אבל האב ידע, שאדם ישן – חם גופו יורד, ובכפור הנורא יקפא בנו למות. "אל תירדם", אמר לבנו, "עד שאדליק כאן מדורה ואבעיר אש". אבל הבן לא יכול היה להשאיר את עיניו פקוחות. סלק האב את הקש מהמיטה. גאנק הבן מהשכיבה על הקרשים הקשים, והאב חיפש בינתיים זרדים. אבל כעבור כמה דקות התרגל הבן אל הקרשים ושקע בשינה. האב מיהר להעירו, והורה לו לרדת מן המיטה ולשכב לארץ. הבן ציית לאביו ושכב על גבשושיות הקרקע. התהפך מצד לצד, עד שמצא את התנוחה הנכונה ונרדם. התחיל האב למלטל, לצעוק עליו ולגעור בו, ולא נחמו להירדם כי בנפש הוא. והנמשל מיבו של אדם, שהוא מתרגל לכל מצב. כאשר הקב"ה ביקש לייסרונו, כדי שנחוש את עול הגלות, די היה בתחילה, בימי האבות, בסבל מועט. אבל מה שנחשב כסבל ליצחק, לא נחשב כבר כגרות ליעקב אבינו, והוא נאלץ לשהות עשרים שנה בבית לבן ולסבול את צרת יוסף. כשהתרגלו לכך, נאלצו לרדת למצרים. כשהתרגלו לחיים שם, התחיל עול השעבוד, והלך והכביד. נמצא, שכל ארבע מאות השנים היו רצף אחד של גירות וצרות, שאם לא היו הולכות וקשות, היינו מתרגלים אליהן ו"שנים", ולא היינו זועקים להושע, וממילא לא היינו נואלים.

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

רבי מנחם מנדל שניאורסון

בסוף הפרשה הקודמת זעק משה רבנו אל ה' "למה הרעותה לעם הזה?". על כך באה התשובה בתחילת פרשתנו: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, ושמי הוי' לא נודעתי להם". מפרש המדרש, שהקב"ה ענה למשה כי האבות עברו ניסיונות רבים ואף-על-פי-כן לא הקשו קושיות. לכאורה, סיפור זה אינו לשבח של משה רבנו. הדבר מעורר שאלה כפולה: א) מדוע באמת שאל משה רבנו קושיות על הנהגתו של הקב"ה, והלוא ידוע שדרגתו הרוחנית הייתה גבוהה משל האבות? ב) התורה נמנעת מלדבר אפילו בגנותה של בהמה, וכל-שכן ביהודי, ובמובחר שב-עם-ישראל, משה רבנו; מדוע מספרת אפוא התורה דבר זה? ההבדל בין האבות למשה רבנו הוא, שעבודת האבות הייתה בעיקר בקו המידות: אברהם – איש החסד והאהבה; יצחק – איש היראה והגבורה; יעקב – קו התפארת והרחמים. לעומתם, משה רבנו עניינו חכמה, ולכן ניתנה על-ידו התורה, שהיא חכמתו של הקב"ה. המידות יש בהן טבע ההכנעה וקבלת-העול, ואילו השכל שואף להבין כל דבר. המידות יכולות לחיות בשלום גם נוכח שאלות וקושיות, אולם השכל רוצה להבין, וכאשר אינו מבין – הדבר מפריע לו בעבודתו.

לכן האבות לא שאלו קושיות, משום שעניינם היה מידות, והמידות אינן תובעות תשובות לכל שאלה. אולם משה רבנו, חכמה דקדושה, תובע הסבר ותשובה לשאלה "למה הרעותה", כי מצד מדרגת החכמה נדרש לתת הסבר לזעקה זו. על כך משיב הקב"ה למשה רבנו: אמת שמצד מדרגת החכמה נדרשת תשובה, אבל כשעומדים לקראת ההתגלות הגדולה של שם הוי' במתן-התורה, צריכה גם מדרגת החכמה לאמץ את תכונת ההתבטלות וקבלת-העול של המידות ולא להקשות קושיות. כל עוד הגילוי האלוקי הוא גילוי מצומצם, יש מקום להבדלים בין המידות לבין החכמה, אולם כאשר שם הוי' מתגלה, צריכה גם החכמה להתבטל ולעמוד בהכנעה ובקבלת-עול, כמו המידות. התורה מספרת זאת כדי ללמד הוראה לכל יהודי, שנדרש חיבור בין עבודת המידות לעבודת השכל. בעם-ישראל יש "ראשיכם שבטיכם", בעלי מדרגה גבוהה, ויש "חוטב עציץ ושואב מימך", בעלי מדרגה נחותה. כל אחת משתי הקבוצות הללו נדרשת להתחבר עם הקבוצה השנייה. בעלי המדרגה הגבוהה חייבים לרדת גם אל היהודים הפשוטים, ללמדם ולפעול עמם, והיהודים הפשוטים נדרשים לעלות למעלה, לדרגתם של הראשים. עליהם ללמוד תורה, הן תורת הנגלה הן פנימיות התורה, ולקיים מצוות בהידור. הכוח לחבר את שני הקצוות ניתן למשה רבנו, וחיבור זה יביא במהרה בימינו את הגאולה על-ידי משיח-צדקנו. (לקוטי שיחות)

מוזמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי מיד אחרי ערבית עם הרב יהודה בר שלום שליט"א

הדפסת , הפצת , זכית בזיכוי הרבים

מכת ברד מנהיג

הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל

מכת ברד פרעה מכביד את ליבו |

במכת ברד ישנו לימוד מיוחד על ה' אלוקים שפרעה לא האמין בו • במכת ברד ישנם מופתים שאפילו פרעה בעצמו הרגישי שהקב"ה הוא זה שנותן את המכות. **דברי מרן הרב צוק"ל:**

במכת ברד פעם ראשונה צועק פרעה ואומר: **"הֲטֹאתִי הַפְּעַם, ה' הַצְדִּיק וְאֵינִי וְעַמִּי הַיְשָׁעִים."** אבל רשעים – אפילו על פתחה של גהינום לא חוזרים בתשובה, מה הוא אומר? **"הַעֲתִידוּ אֵל ה'"** – תתפללו אל ה', **"וְרַב מְהִיֵּת קֶלֶת אֱלֹקִים"** – יש חס וחלילה, יש ה' ויש אלוקים, אתם יש לכם שני אלוקים, זה מקבל תפילות וזה מביא מכות! אומר לו משה רבנו: **"וְאַתָּה וְעַבְדְּךָ יִדְעִתִּי כִּי טָרַם תִּירָאוּן מִפְּנֵי ה' אֱלֹקִים."** אנחנו ה' אלוקים אנחנו! יש לנו ה' אלוקים! אומר ה"אבן עזרא", מאריך מאוד בדבר הזה, לנו יש שמות, לקדוש ברוך הוא יש הרבה שמות, אחד ושמו אחד ולא י"ג מידות! ק-ל, רחום, חנון, צבקות... כל אחד שם שלו אבל הוא ה' אחד ושמו אחדו שמע ישראל, ה' אלקינו – אנחנו אומרים בתפילה, בקריאת שמע, ה' אלקינו, ה', אלקינו, אלוקים, שד-י, צב-אות, הכל אחדו ואתה לא, אתה מתחיל להכניס את הרפורמה, את הכפרונות בתוך הדברים האלה כולם. אדם, אשריהם ישראל, חייבים לצאת למלחמה, כולם מאמינים בה'. מאמינים בני מאמינים. אמרתי לקצין אחד גבוה היה אצלנו השבוע, אמרתי לו: כולכם מאמינים בה' בלב שלכם, צא מקרא למלחמה, אתם רואים איזה ניסי ניסים הקדוש ברוך הוא ה' עושה עמנו, איך ניסי ניסים ה' עושה עמנו בכל המלחמות כולם. הצבא מפעיל דבר ולה' התשועה. נכון, הוא הודה בדבר הזה. מודים בדבר הזה. אבל אחר כך מתחילים לפטפט. אנחנו אומרים, ריבוננו של עולם, אנחנו אין לנו פרעה, אנחנו מאמינים בקדוש ברוך הוא, עשית עמנו ניסים – תעשה עוד ניסים ונפלאות. היום יש לנו אויבים מבפנים ומבחוץ, ועוד שלחו יחד לחוץ לארץ שידבר, וה' ישמור צאתו ובואו מעתה ועד עולם, שלא יזיק לנו, אדרבה יבוא ולא יצליחו ללחוץ עליו שום דבר ויחזור ויעתר אות הוד וניצחון, והניצחון האמיתי שלנו: **"והבאתי אתכם בגאולה שלמה בעגלא ובזמן קריב."**

זמנו של הרב הגאון רבי חי הושע הלוי זיע"א, שהיה מלאך השם צבאות ובעל מופת,

היה בגליציה מלך שלא זכה לבן, ומשנפטר המליכו מלך חדש לא מזרע המלוכה בתנאי שייתן חופש לכל העמים, ונצרים, ישמעאלים ויהודים ולא ישאנו זה לזה, ובכך תהיה הצלחה למלכות. ועשו חגיגה 7 ימים, והמלך צוה שכולם ישתתפו בה. כששמע הרב שגם ישראל חייבים להשתתף בחגיגה תקף הוציא כרח בשמו שאין לישראל לקחת חלק בזה, כי השכינה בגלות ומלאכי מרום בוכים על שריפת התורה וחורבן הבית הצדיקים, ולכן אין לשמוח עימם כי זה מביא צרות חס ושלום. אבל המון העם לא שמעו לדברי הרב ועשו חגיגה והוללות בלי שום פחד מהרב. מה עשה הרב? בשבת קודש פרשת 'בלק' עלה הרב על הבימה והכריז: **"רואה אוי שנוזיה רעה תבוא של העיר בעוון זה, ואוי דורש שלא יבואו וישאלו ממני עצה מה לעשות, כי אחרי שלא שמעו לדברי גם אוי לא רוצה לדעת מכס, אך אם מחר תמסרו בידי רשימת כל המורדים שמרדו בתורתנו הקדושה בלי שיחסר אחד מהם אוי על ידי זה אשמע בקולכם."** דבריו יצאו מפיו הקדוש כלפיך אש וכולם רעדו. רשע גדול נעשה בעיד ומיד עשו רשימה ובה שמות רוב יהודי העיר שלקחו חלק בשמחה הזאת והביאה לפני הרב. לא עברו 6 חודשים ועשרה מגדולי מלכות אשר שגאת ישראל הייתה בעזרת בקרבם, כנסו וערכו תכנית להשמדת ישראל. הם גובו את בן המלך ושמוהו, והכניסוהו לתוך שק והשליכוהו לכור בשנות היהודים ולאחר שצא המלך את בנו, כנס אמר: **"שילמו לי רעה תחת טובתו נתת להם חופש להיות כמונו והם נמלנו לך כן..."** מיד הקיפו חייליו את שכונת היהודים עד שיחלים המלך מה לעשות בהם. אז באו כל בני העיר לבית הרב ואמרו: **"לה' הישועה ובעזרתך!!"** יצא הרב עם הרשימה שבידו וצויה לכל הקרואים לעמוד בצד אחד והשאר בצד שני, ושאל: **"היכן החגיגה שלכם? איפה השמחה ויש לכם חופש, לנו למלך ותבקשו רחמים..."** ההמון הרגישו בעוונם, התביישו בו, ודברי המוסר שדיבר הרב נכנסו בליבם עד שאמרו: **"כולנו ברגע זה כבדיה חרשה וימינו של הקדוש ברוך הוא פשוטה לקבל שבים!!"** ענה הרב: **"מוכן אני ללכת למלך לבקש על ישראל, ואם יעזרו ה' ואחוזו בריא ומיטם אלא עשהה תפילה של ממחזאות תתפללו בלב ושבר בעת שמוטר אני את עצמי על קדושת ה' ו"ק" הרב, לבש בגדי שבת ויצא אל החיילים. אמר הרב למפקד: **"סוד יש לי למסור למלך."** הדיענו למלך כי הרב הוקן רוצה למסור לו סוד, ומיד הביאיהו לפני המלך. אמר לו הרב: **"אני הרוצה ורוצה אני להסביר למלך למה עשית זאת, אלא שהסוד הזה ביני ובין המלך."** צויה המלך שיצאו כולם ונשאר רק שניהם. תקף הוציא הרב מכיסו חתימת יד חלק ואמר: **"אדוני המלך רואה שהניד הזה לבן חלק ואין בו מאומה, אבקש מהמלך שיקפלו ויניחו בכיסו כמה רגעים ויראה כי יש א-לקים בישראל כדי שלא ישפך דם נקי."** עשה המלך בדבריו וכשהוציא הניד מכיסו ראה פלא גדול שהיו מצויירין עם כל גדולי המלוכה ומי שגוב את בנו היכן שחשמו, ומי שחשמו, ומי השליכו בכור בשנות היהודים וכל מה שעששה ראה בתוך הניד. אמר הרב: **"כבוד המלך יתקור את גדולי המלכות ויבין את האמת."** המלך האמין ברב, ואמר: **"רואה אני כי איש א-לקים חכם ונבון אתה, וכעת תאמר לי מה המשפט שלהם. אמר הרב: "אעשה עצמי כאשם וכינסו כולם המלך יבקש מהם שיפישו מין מיתה משונה כזו שלא שמענו מעולם כדי לנקום ממני. וכן היה, אלא שלא מצאו מיתה משונה חרשה. אמר הרב: "אדוני המלך יש מיתה חרשה שלא שמענו בעולם. ישנו כובע של ברזל ויתוהו בתוך האש עד שיהיו ניצוצות נותים ממנו ואז ילבישהו בראשו וזה תהיה מיתתו."** שמוח המלך והשרים אמרו שמוח רשעו זאת. ביתיים צויה המלך לעשות עשרה כובעים של ברזל בשביל העשרה אנשים שצא אותם אשמים על ידי הפתק של הרב. ולמחר הקיף הצבא את המקום ותפסו את השרים וקשרו ידיהם אחרנית, והחלו לענותם בעינויים קשים מאוד עד שהורו על המעשה ועל העלילה שעשו לישראל. והוציאום לרחוב העיר והלבישו את הכובעים של אש על ראשם ומחו סביל מר ואיום, כן יאבדו כל אויבך ה'!!! הרב חזר בשמחה לשכונת היהודים וישראל חזרו בתשובה וידעו שהרב הקדוש איש מופלא ואת כל זה עשה בכוח התורה. זהו שאמרו חכמנו ויכרנסו לברכה: **"אין הצלה לישראל אלא על ידי תורה וכבוד תלמידי חכמים!!"****

"באהבת ישראל נביא את הגואל"

"ויאמר אליו אני ה' [ו, ב] נאמן לשלם שכר [רש"י]"

היה זה בזמן שבית המקדש היה קיים, באחת השנים עלו יהודים לרגל בחג הסוכות. מכל קצות הארץ באו לירושלים, להתפלל בבית המקדש ולשמוח לפני ה'. באותם ימים היו מי הגשמים נאגרים בבורות, ומתוכם שאבו אותם, שחו והשתמשו לשאר הצרכים. חג הסוכות הוא, כידוע, בתקופת סוף הקיץ, ועל כן הבורות היו כמעט ריקים, שכן גשם עדין לא ירד באותה שנה. צמאו עולי הרגל למים, צמאו הזקנים והילדים הרכים, צמאו בהמות שעליהן רכבו העולים, צמאו גם הבהמות שהובאו להקרבה בבית המקדש. הכל צמאים ומים אין! איש עשיר ונכבד גר בימים ההם בירושלים, ושמו נקדימון בן גוריון, כמו כולם, ראה נקדימון את צערם ומצוקתם של עולי הרגל, ביקש נקדימון לעזור לאחיו הסובלים. חשב וחשב עד אשר מצא עצה. הוא נזכר לפתע כי לשר רומאי אחד, אשר גר אז בירושלים, יש שנים עשר מעינות של מים הנובעים מן ההרים. ידע נקדימון בן גוריון, כי גם בעונה זו של השנה נובעים מהמעיינות הללו מים רבים ומתוקים. הלך נקדימון אל השר הרומאי וביקש: **"הלווה נא לי את שנים עשר המעינות שלך, כדי שישתו ממימיהם עולי הרגל הצמאים. במבטח אני לך כי בעזרת ה' אשיב לך בעוד זמן מה את כל המים שישתו!"** וכיצד תשיב לי את כל המים? לא יכול הרומאי להסתיר את צחוקו. השיב נקדימון בן גוריון: **"בחג הסוכות מתפללים אנחנו על הגשמים. בשנה זו נבקש מה' שיריד גשם רב, לכשיריד הגשם יתמלאו מעיינותיך ותקבל בחזרה את כל המים שנתת לנו עכשיו."** ומה יהיה אם לא ירדו גשמים? הקשה הרומאי. **"כיצד תשיב לי אז מים כה רבים?"** גם לזאת היתה תשובה בפי נקדימון: **"אם לא ירדו גשמים עד יום פלוני"**, אמר, **"אשלם לך שתיים עשרה נכרות כסף בעבור מים. ככר כנגד כל מעיין."** שתיים עשרה נכרות של כסף היו הון עתק, קיווה אפוא השר הרומאי בליבו, כי לא ירדו גשמים ואז צפוי לו רווח עצום. **"אני מסכים להצעה"**, אמר ובעיניו נדלקה תאוות הוצעה. לאחר שסיכמו ביניהם כיצד ומתי יתן לו נקדימון את הכסף אם לא ירדו גשמים - עברו המעינות לרשותו של נקדימון. עולי הרגל הצמאים שחו לרויה, והחג עבר עליהם בשמחה רבה. עם תום החג שבו עולי הרגל לבתיהם. הימים עברו, שבועות חלפו, בא הסתיו, ובשמים אין אף עננה קלה. חלף עוד זמן מה וגשם אין. יבשה הארץ, יבשו הבורות, יבשו גם המעינות ומים כמעט ואין. ברגע זה באה רוח חזקה, פיצרה את העננים, ונתגלו קרני השמש. או אז נוכח השר הרומאי כי בעצם היום ירד הגשם (מסכת תענית) (יזדגש: בגמרא נכתב ש"בוני" שמו, ועל שם אותו מעשה ש"נקדה חמה בעבורו" נקרא שמו לדורות "נקדימון"). **"זה שכרם של מצוות שהקב"ה לא מקפח שכר של שום בריה"**

סיפור לשבת

מתוק [הון fe זון]
הרב אריה
אייס"א

פדיון שבויים בשני עולמות רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, מקפיד היה כאשר נדמנה לו לקיים מצוות ברית מילה, היה נוהג להשכים קום ולקיים את מצוות "ושכם אברהם" בהידור רב. מכין עצמו כראוי למצווה וניגש בחיל ורעדה לקיימה. אירע פעם אחת, שבה קיים מצווה זו באיחור רב. ומעשה שהיה כך היה: היה זה כשנולד נכדו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, בן בתו, ונקבע מועד הברית ליום ד' בשבט שנת תקס"ז. לשמחת הברית הגיעו אנשים רבים וחשובים, תלמידי חכמים, חסידים ואנשי מעשה, ואף פשוטי העם שכיבדו את רבם. אך למרבה הפלא התמהמה רבי לוי יצחק לבוא. זמן רב חיכה לו הקהל לבואו, הדקות ארכו ונהיו לשעות עד שכמעט פקעה סבלנותם של אי אלו. מביני דבר הבינו כי טעם יש באיחורו של הצדיק. רק מספר שעות לאחר חצות היום יצא הרבי מחדרו, מל את הנכד וקרא שמו: "משה יהודה לייב ***". "לאחר הסעודה שאלו חתנו אבי הבן, אם יוכל לגלותו דבר עיובו מלערוך את מצוות המילה בזמן, ועל שם מי קרא את הילד. את תשובתו נתן הצדיק לא רק לחתנו, אלא פנה לקהל המסובים כולו וסיפר להם את הסיפור המסתתר מאחורי הדברים ואלו הקשיבו באוזניים כרויות: היום, כשהשכמתי בבוקר כדרכי והתכונתי להכניס את נכדי לבריתו של אברהם אבינו, ראיתי חושך גדול שמכסה את העולם כולו. ואז התברר לי דבר סיבת החושך, כי שר וגדול נפל בישראל; הצדיק רבי משה יהודה לייב מסאסוב נסתלק לעולמו. עודני יושב אבל וחפוי ראש, ומצטער על הסתלקותו של הצדיק שמעתי קול יוצא ומכריז: "פנו מקום לרבי משה יהודה לייב בן רבי יעקב, וצאו לקבל את פניו" ולקול הכרוז התכנסו ובאו נשמות קדושות וטהורות שיצאו להקביל את פני הצדיק. כשהגיע רבי משה לייב מוקף בנשמות הצדיקים, נשמע פתאום קול זעקה שהלך מסוף העולם ועד סופו. באותו רגע עזב הצדיק את החבריא קדושא ורץ לעבר הקול, עד שהגיע בעקבותיו אל פתחו של הגיהנום ומיד נכנס לתוכו. באותה שעה התעורר רעש גדול בעולם העליון על שרבי משה לייב הצדיק נכנס לגיהנום. מיד ניתנה פקודה לשרו של גיהנום שלא יבעיר את האש, כל זמן שהצדיק מצוי שם. בא השר של גהנום אל רבי משה לייב וביקש ממנו לעזוב את המקום, מכיון שכל זמן שהוא כאן אין לו רשות להשתמש באש. השיב לו הצדיק: "לא אזו מכאן עד שיצאו עימי כל הנשמות הנמצאות כאן". "שאל אותו השר: 'וכל זה למה?' השיבו רבי משה לייב: 'בהיותי בחיים עסקתי במצוות פדיון שבויים והצלתי נפשות רבות, לפיכך ברצוני גם כאן להציל נפשות משביין'. 'הלך השר אל בית דין של מעלה וסיפר על טענתו של רבי משה לייב. מששמעה טענתו של הצדיק בפני בית דין של מעלה, החליטו להביא את המשפט לפני כיסא הכבוד. כשהגיע שליח בית הדין אליו והודיע לו על ההזמנה, השיב הצדיק: 'כל ימי חיי החזקתי במצווה אחת ומסרתי נפשי עליה, מצוות פדיון שבויים - ועכשיו, כאן בעולם האמת כשבאה מצווה זו לידי לא אקיימנה!! לא אזו מכאן עד שאקיים מצווה זו" כך התעקש הצדיק לעמוד על מקומו. אחר נשא עינו אל כסא הכבוד ואמר: 'ריבוננו של עולם! אתה יודע כמה גדולה מצוות פדיון שבויים, ומרוב חשיבותה קיימת אותה בעצמך, לא על ידי מלאך ולא על ידי שליח, שהרי כשהיו ישראל במצרים ירדת בכבודך לפדותם מבית עבדים. כמו שאמרת 'אני ולא אחר'. ריבוננו של עולם, אני במידתך אחזתי; כל ימי טרחתני במצווה זו וכל השבויים היו כשרים בעיני, לא הבדלתי בין צדיק לרשע, וכאן מצאתי כל כך הרבה שבויים, על כן רצוני לקיים את אותה המצווה. ואם לאו, מוטב לי להישאר עימם בגיהנום ולסבול כמותם, מלושב עם הצדיקים ולהנות מזיו השכינה. "מייד פסק הקב"ה שכמניין השבויים שפדה רבי משה לייב בחייו, יוכל לפדות גם כאן. יצאו גדודי נשמות מהגיהנום והוא בראשם, כשהוא מביאם לגן עדן ***. רבי לוי יצחק מברדיטשוב סיים את סיפורו. לא היה צריך בהסברים נוספים, ולא פרושים מיותרים. היה די בסיפור הזה כדי להבין את הנעשה. שמחתם של הורי הילד הייתה עצומה על שזכו כי בנם יקרא על שם הצדיק, וכי ביום פקודתו זכה להיכנס בבריתו של אברהם אבינו.

בסדר "ועמך כלם צדיקים".
רק שאריכון לזה התחזקת
ידול מאד בכל אשר יעבר עליו

מר"ן

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013
בזורו של

עם ישראל היו שישים ריבוא אנשים, וכן היו נשים וילדים רבים מאד. וכשם שאין פרצופיהן שווים, כך אין דעותיהם שוות. לכל אחד היה את הטעם שלו, את המבט המיוחד שלו על החיים ועל העולם. דוגמא לדבר, יש אישה טובה, שאוהבת את בעלה, וכשהוא חוזר בסוף היום מעבודתו, כשהוא עייף ויגע, היא רוצה להכין עבורו דבר מאכל שהוא אוהב. וכך היא אמנם עושה, מכינה לו בשר ואורז וכדומה. לפי מה שהיא יודעת שהוא אוהב. אולם אין הדבר כן במסעדה. במסעדה, הרי ישנם מבקרים רבים. מה שאוהב האחד, השני אינו אוהב. האחד חושק במאכל חמוץ, ואילו השני מעדיף מאכל מלוח, האחד אוהב מתוק, וחבירו אוהב חריף. לכן רגילים מנהלי המסעדה, להכין מאכלים שונים ומגוונים, ומכינים "תפריט", וכל אדם בוחר לעצמו מאכל אחד לפי מה שלבו חושק. כן הדבר הזה. עם ישראל היו אנשים רבים. עשה להם הקדוש ברוך שיעור מוסר, כל אחד לפי טעמו, כל אחד לפי הדבר שממנו הוא מתפעל במיוחד. האחד מתפעל ממכת דם, ואילו השני מתעניין יותר במכת ערוב. היה אחד מן היהודים במצרים, שראה איך שמשליכים תינוקות לנהר. והיו הדגים שבנהר מגיעים ואוכלים את בשר התינוקות. זיכה הקדוש ברוך הוא את אותו יהודי, שראה את מכת דם, היא המכה הראשונה, "והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאור". ואם הדגים נענשו כך, המצריים עצמם על אחת כמה וכמה. מכת ערוב. הנה לכל אחד מהמצרים הייתה אישה, אך היה מוסיף עליה גם פילגשים. נמצא שלכל אחד מן המצרים היו ילדים רבים. קורא המצרי למשרת היהודי שלו, ואומר לו, היום הוא יום יפה מאד, יש מזג אויר מיוחד. לכן קח את הילדים שלי, ותוציא אותם לטיול! וכמה ילדים? עשרים וחמישה ילדים! היהודי המסכן, קורא לילדיו, ואומר להם, אני צריך קעת הווציא לטיול את הילדים הרעים של המצרי הזה, לכן בבקשה מכם, בואו איתי ותעזרו לי. יוצא היהודי עם ילדיו ועם ילדי המצרי לטיול. והנה הגיעו ל"כיכר תחריר" במרכז קהיר. ישבו ונהנו ממזג האוויר המיוחד. אך לפתע, מגיעות החיות, אריה מכאן, לביאה מכאן, שועל וזאב ונחש ופיל ונמר, כולם מקיפים אותם מכל הצדדים! אין לאן לברוח! היהודי המסכן מתחיל לומר וידוי, ובניו בוכים, אבא! אבא! אך אין לו מה לעשות. והנה מתקרב האריה, ותופס את אחד מילדי המצרי וטורף אותו, וכולם בוכים! מגיע הנמר וטורף ילד נוסף, וכן על זה הדרך. סיימו החיות לאכול את ילדי המצרי, והנה בא הפיל, ובעזרת החדק שלו, הוא מצדיע ליהודי, כאומר לו "שלום". וכל החיות הולכות להם! היהודי משפשף את עיניו כלא מאמין. איך החיות הללו יודעות כי אני יהודי ואין לפגוע בי? הרי אני רואה עין בעין איך שהקדוש ברוך הוא ישתבח שמו הוא צופה ומשגיח על בני האדם! "גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו". על כך נאמר בפרשה: "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ", כלומר, לא רק בשמים אני ה' אלא גם בארץ אני צופה ומשגיח על בני האדם! וכך בכל מכה ומכה, למדו ישראל והתחזקו יותר ויותר באמונה בה' יתברך, ומהם חונקנו אנו, שאנו מאמינים ב"השגחה פרטית", יודעים כי אין אדם נוקף אצבע מלמטה עד שמכריזים עליו מלמעלה!

שומע תפילה

מרבבות איש

תשפ"ה

העלוך לעילו נשמת הגבאי ר' יוסף חיים ענתבי ז"ל בן מרסל ודוד ע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לעילו נשמת כל הנופלים על קידוש ה' ת. נ. צ. ב. ה.

למנינם 2024

להחזרת החטופים בעזרת ה' במהרה

ואזכור את בריתי" (ו, ה) - הקב"ה חישב את ארבע מאות השנים של גלות מצרים מיום לידת יצחק

רבינו. שאל המגיד מדובנא וצ"ל: אם מצבו של יצחק אבינו וחיינו של יעקב אבינו, נחשבו אף הם לגלות וגרות, מדוע הכביד הקב"ה על בניהם לרדת למצרים, ולהורידם שם מדיוטא לדיוטא, לעבודה בחומר ובלבנים ולשעבוד רע ומר. וחרץ במשל, אב ובנו הלכו בדרך בעיצומה של סופת שלג נוראה. הקור חדר לעצמות, איבריהם קפאו, אצבעותיהם הכחילו וכל גופם רעד. הבן בקש לרבוץ תחתיו, לנוח. האב ידע, שאם ינוח כאן לא יקום עוד. בצד הדרך הייתה בקתה נטושה. אמר האב: "אזור כוח, ונגיע לבקתה. שם נמצא מחסה מפני הרוח הנוראה!" הגיעו שניהם בשארית כוחם אל הבקתה, ולשמחתם, מצאו בה מיטת נסרים מצופה קש. צנח עליה הילד, ועצם את עיניו בלא כוח. אבל האב ידע, שאדם ישן – חס גופו יורד, ובכפור הנורא יקפא בנו למות. "אל תירדם", אמר לבנו, "עד שאדליק כאן מדורה ואבעיר אש". אבל הבן לא יכול היה להשאיר את עיניו פקוחות. סלק האב את הקש מהמיטה. נאנק הבן מהשכיבה על הקרשים הקשים, והאב חיפש ביתניים ורדים. אבל כעבור כמה דקות התרגל הבן אל הקרשים ושקע בשניה. האב מיהר להעירו, והורה לו לרדת מן המיטה ולשכב לארץ. הבן ציית לאביו ושכב על גבשושיות הקרקע. התהפך מצד לצד, עד שמצא את התנוחה הנכונה ונרדם. התחיל האב למלטלו, לצעוק עליו ולגער בו, ולא נתנו להירדם כי בנפשו הוא . והנמשל טיבו של אדם, שהוא מתרגל לכל מצב. כאשר הקב"ה ביקש לייסרנו, כדי שנחוש את עול הגלות, די היה בתחילה, בימי האבות, בסבל מועט. אבל מה שנחשב כסבל ליצחק, לא נחשב כבר כגרות ליעקב אבינו, והוא נאלץ לשהות עשרים שנה בבית לבן ולסבול את צרת יוסף. כשהתרגלו לכך, נאלצו לרדת למצרים. כשהתרגלו לחיים שם, התחיל עול השעבוד, והלך והכביד. נמצא, שכל ארבע מאות השנים היו רצף אחד של גירות וצרות, שאם לא היו הולכות וקשות, היינו מתרגלים אליהן ו"ישנים", ולא היינו זועקים להושע, וממילא לא היינו נגאלים.

לקבלת העלוך - elial@eca.gov.il - או 0506255911

להסגיר את המזיק? מתוך עלון "שלום לעם"

את סוף הסיפור כולנו מכירים: כל המעורבים נענשו וגורשו מוגן עדן. ולכן, הטוב ביותר, דביר, אם תצליח לשדל את אותו נער לגלות אומץ ובגרות ולהודות באשמה בפני מר שמעוני וימצא את הדרך כיצד יוכל לשלם את הנזק. אם בכל מקרה הוא לא יהיה מוכן להודות וגם האחרים לא יסגירו אותו, אז מצד מצוות "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא י"ט, ט"ז) הכוללת לפי חז"ל גם מחויבות להציל רכוש של חברו, וכן מצד מצוות "השבת אבדה", שנכלל בה גם להציל כסף של חבר שעלול ללכת לאבדון, יש חובה על מי שיודע מי גרם לנזק לדווח על כך. איסור 'לשון הרע' אינו רלוונטי כאן כי נועד למנוע צער מאדם סתם ולא להיות מוגן ומחסה בפני מזיקים.

אני מקווה שאותו נער יגלה בגרות וייקח אחריות על מה שקרה, ואם לא אז אתה תדע לעשות את הדבר הנכון, גם אם הוא לא קל. בהצלחה!

הנער שעשה זאת נבהל ברגע הראשון מהתוצאות של מעשיו וברח. אבל עכשיו עליו לחשוב על מה שקרה ולקחת אחריות על הנזק. זה אומנם לא נעים והוא יצטרך למצוא דרך לשלם למר שמעוני את עלות התיקון, אבל אם ימשיך להתחבא וכולם ישתקו ולא יגלו מי האחראי, המשמעות תהיה שהשכן יצטרך להוציא מכיסו את התשלום על דבר שכלל אינו באשמתו. לקחת אחריות או להאשים אחרים? שים לב, דביר לדבר מעניין: כבר בפעם הראשונה בהיסטוריה שאדם חטא – הוא לא לקח אחריות על מעשיו. כאשר אלוקים פנה לאדם שאכל מעץ הדעת ושאל אותו: "מדוע אכלת מן העץ היחיד שציוויתי אותך לא לאכול?", הוא לא אומר: "אוי, טעיתי. אני מבקש סליחה ועושה תשובה". במקום זה הוא גלגל את האשמה על אשתו ואמר לאלוקים "האישה אשר נתת עימדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל" (בראשית ג', י"ב). גם האישה המשיכה באותה שיטה והעבירה את האחריות הלאה: "הנחש השיאני ואוכל" (ג', י"ג).

שאלה: שלום הרב. אתמול בצהריים כמה נערים שיחקו בכדור במגרש החניה ליד הבניין שאני גר בו. אחד מהם בעט בכדור חזק והוא עף על אחת המכוניות ושבר לה את השמשה. ברגע שזה קרה כל הילדים מיהרו להסתלק מהמקום, אבל אחרי דקה הופיע במקום מר שמעוני הזקן שהרכב שייך לו וחיפש מי פגע לו במכונית. כמובן שכל הילדים שותקים כי אף אחד לא רוצה להלשין על זה שעבר. אני לא השתתפתי במשחק ובמקרה עברתי שם כשאמא שלחה אותי לסופר לקנות משהו אבל ראיתי בדיוק מי בעט בכדור. מה לעשות? האם אני צריך לספר למר שמעוני מי שבר לו את החלון? האם זה לא לשון הרע?

דביר - תשובה: שלום דביר. אני מבין שאותו נער לא התכוון לשבור את חלון הרכב וזה קרה בטעות. אך ההלכה קובעת ש"אדם מועד לעולם" (משנה בבא קמא ב', ו'). כלומר, לאדם יש אחריות על המעשים שלו, וגם אם דברים קרו בשוגג, בלי כוונה, הוא אינו יכול להתחמק ולומר: "זה לא קשור אלי".

ובפרט במקרה שהייתה בו אשמה מסוימת: לשחק בכדור ליד מגרש שבו חונות מכוניות זה לקחת סיכון שכדור יעוף על אחת מהן. צריך לקחת זאת בחשבון מראש ולמצוא מקום 'בטוח' יותר לשחק בו, כמו מגרש כדורגל.

אל תאמר נער אנכי. לך בכחך זה והושעת את ישראל!

נסעתי ברכבת יושב מולי טיפש ששתי ידיו מושטות במרחק מה זו מזו. "למה אתה יושב ככה?" שאלתי. "זו המידה המדויקת של הנעלים של הבן שלי" ענה. אני נוסע לקנות אותן בעיר. שאלתי אותו "איך שילמת לרכבת בלי להשתמש בידיים" ענה לי "הבן שלי בא אתי."

ה' נגלה אל משה ומבטיח לו להוציא את בני ישראל ממצרים. משה מדבר עם העם, אך בני ישראל עייפים מהעבודה הקשה, ולא מקשיבים לו. גם משה חושש שלא יצליח בשליחות, וה' מחזק אותו ונותן לו אות. משה בן 80 ואהרון בן 83 כשהם באים לפני פרעה והחרטומים. הם משתמשים באות שנתן להם ה' - המטה שלהם הופך לתנין ובוולע את מטות החרטומים שהפכו גם הם לתנינים. פרעה עומד בסירובו, ואז באות על מצרים עשר המכות. בפרשת וַאֲרָא מוזכרות שבע מתוכן: דם, צפרדע, כינים, ערוב (בעלי חיים מזיקים), דָּבָר, שִׁחִין (מחלת עור) וברד. אך אחרי כל מכה ומכה חוזר בו פרעה, ומקָאֵן לשחרר את בני ישראל.

הרב
ראובן
אסף
ליפא

אחד
יהדות באהבה

לא לקרוא בשעת תפילה וקריאת התורה

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

הזכרת פסוקים ושם שמים בהזמנות ומכתבים, שאלה: האם מותר לכתוב ב"ה (ראשי תיבות בעזרת ה') בראש המכתבים ואגרות שלום, וכן האם מותר לכתוב פסוקים על גבי הזמנות לחתונה, או שיש לחוש שמא ישליכום לאשפה ונמצא שם שמים מוטל בביוזין? תשובה: במסכת ראש השנה (יח:א) אמרו, פעם אחת נגזרה מלכות יון הרשעה שלא להזכיר שם שמים על פיהם, וכשגברה עליהם מלכות בית חשמונאי ונצחום, התקינו שיהיו מזכירים שם שמים אפילו בשמרות, וכך היו כותבים: "בשנת כך וכך ליחונן כהן גדול לאל עליון", וכששמעו חכמים בדבר, אמרו, למחר זה פורע חובו, ונמצא שטר (שיש בו שם שמים) מוטל באשפה, וביטולם, ואותו היום שביטולם עשאוהו יום טוב. עד כאן, לסיכום, אף שיש להימנע מלכתוב דברים שיש לנהוג בהם קדושה על גבי מכתבים של חול, כגון הזמנות לחתונה וכדומה, מכל מקום, לענין הזכרת שם ה' בראשי תיבות, כגון, ב"ה, בעז"ה, וכדומה, אין לחוש כלל לאיסור, ואדרבה, מנהג טוב הוא שנהגו בו רבים וטובים.

השפה האמתית - שפת התורה - וַאֲרָא אֶל אֲבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בָּאֵל עֶשְׂי וְשָׁמִי ה' לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו, ג) - פרש רש"י: "וארא - אל האבות". ולכאורה הרב תמוה, כלום לא ידענו שאלו האבות הקדושים? הרי הדבר מוזכר במפורש בהמשך הפסוק ולא, ששורש תיבת "אבות" הוא מלשון "רצון", כפי שנאמר: "ולא אבה לשלחם" (שמות י, כז), "לא אבה ה' השחית" (דברים י, י). הרצון הוא הכח המניע את האדם לעוב את הבלי העולם ולקים את מצוות ה'. הרצון העז שפעם בלב האבות הקדושים, הוא שהנחיל את הכח לבניהם אחריהם ולכל הדורות הבאים לותר על תענוגות העולם ולדבוק במצוות התורה. רבי יעקב גלינסקי זצ"ל המחיש את הדברים באמצעות מעל נפלא: מעשה ביהודי תושב מרוקו, שבקש להגר לארצות הברית. בדרכו לאמריקה, היה עליו לנחות נחיתה ביניים בצרפת, לשהות בה במשך שבועים, ולאחר מכן למוט לארצות הברית. אמר אותו אדם בלבבו: 'איך אפסד לצרפת, הרי איני יודע מילה אחת בשפה הצרפתית, כיצד אוכל להסתדר במקום?' שזכר האיש מורה פרטי שילמדו את רזי השפה הצרפתית. במשך תקופה ארכה ישב האיש ולמד ולמד במרם יצא ללרכו. עד שביום אחר שאלו אותו רעיו: "מה קורה אהך, למה אתה לא יוצא כבר לדרך?" "ראשית כל עלי לרעת את השפה הצרפתית על בריה, הרי אני עומד לשהות בצרפת במשך שבועים רצופים!" ענה האיש. ואנגלית אתה כבר יודע?! תמהו היידיים. מובן שלא! השיב האיש. שומה שבועים רצופים! זנקו היידיים, "לצורך השבועים הבודדים שבהם תשהה בצרפת, אתה מורח ללמד את כל מכוני השפה הצרפתית. אך בעבור השנים הרבות שבהם אתה מתעמד להחגור בארצות הברית, לא מרחת ללמד ולו מלה אחת בשפה האנגלית"? והנמשל: אדם מגיע לעולם הזה לפרק זמן קצר של שמונים או תשעים שנה, ולשם כך הוא מותר ולומד את שפת העולם, שהיא שפת הסחר, העסקים וכדומה. אבל יחד עם זאת אינו מתאמץ ללמד את השפה האמתית, שפת התורה הקדושה, שבה יצטרך לרבר בעולם העליון. לא במשך כמה עשרות שנים, אלא לעולמי עד ולנצח נצחים! לפני כנשלים שנה, נפסרה בידועלים אשה בת עשרים ושמונה, שהותירה אחריה שלושה ילדים רכים בשנים. אחיה ואחיותיה של הנפסרת היו יראי שמים ושומרי מצוות קלה כבחמורה. אולם היא עצמה הקטרכה בעקבות בעלה, ועל אף שהיתה בעלת חסד גדולה, ומסרה את נפשה עבור הזולת, לא הקפידה על שמירת המצוות כראוי על פי ההלכה. שבועים לאחר פטירתה, התגלתה האשה בחלום לאחותה הגדולה ובקשה: "אנא ממך, למדי אותי בבקשה את השפה "האחות, שלא הביתה כמה דברים אמורים, פתה לפותר חלומות, והוא יען לה להדליק נר ולתת צדקה לעלוי נשמת אחותה. אולם כעבור שבועים חזרה הנפסרת ובאה לאחותה בחלום, ובפיה השאלה: "למה את לא מלמדת אותי את השפה"? "האשה חזרה לפותר החלומות, שחזר על עצמו הראשונה. ברם מספר ימים עברו, והנפסרת באה בשלישית אל אחותה וקראה בכעס: "מדוע אינך מרחמת עלי ומלמדת אותי את השפה "על שבלבך זה הובא המקרה לידעתי על ידי אחי הנפסרת, שספר לי על החלומות המוזרים שפוקדים שוב ושוב את אחותו הגדולה. השפה בעולם העליון היא שפת למוד תורה", אמרתי לאח, "היות והנפסרת היתה בעלת חסדים גדולה, היא זכתה לזן ערך, אך כיון שלא הקפידה כראוי על קיום מצוות התורה, היא אינה מביאה את השפה שבה מדברים בעולם האמת "ואז מה עלית לעשות?" שאל אחי הנפסרת במבוכה. האם יש לה בנים "כן?" "היכן הם לומדים "בבתי ספר ממלכתיים" "אנא הזמן אלי את בעלה של האשה", בקשתי, "עלי לשוחח איתו "ולאחר מספר ימים פגשתי את הבעל ואמרתי לו: "איך ספק כי אתה רוצה שלרעיתך עלי השלום יהיה טוב בעולם האמת "ובוראיו" הסכים האיש, "במשך כל ימי השבעה שמעתי רדשות ודברי תורה לעלוי נשמתה "ויפה מאד", שבחתי אותו, "אבל אין די בכך. עליך להכניס את בניך לתלמוד תורה "ואבל מי יסכים לקבל אותם?" פקק האיש" אל תדאגו" אמרתי, "אני אפסל בכך" הצמדתי לילדים שני אברכים, שלמדו אותם וסעו להם בהשלים את הפער הלימודי, וכעבור תקופה כל ארוכה הם התקבלו לתלמודי תורה מעולים לאחר זמן מה באה הנפסרת אל אחותה בחלום, ואמרה לה בפנים מאירות: "תודה רבה שלמדתם אותי את השפה "ושפת התורה הקדושה היא השפה האמתית. ה' יזכנו שנוכה להגות בתורה תמיד ולהבינה כראוי.

לשון הטוב

הלכות - החפץ חיים

כלל י', סעיף ג' - מותר לספר על אדם שגרם רעה לחבירו כדי שיתקן מעשיו, רק אם מעשי עצמו טובים ממנו. אבל אם הוא חוטא כמותו, הרי זה אסור לפרסמו. כי איש כזה אינו מתכוון לפרסם לתועלת, אלא לשמוח לאיד ולבוזותו בזה. וכבר נאמר בענין הזה (הושע א' ד) "ופקדתי את דמי יירעאל על בית יהוא". שאף אל פי שעשה יירעאל מצוה שהכרית את בית אחאב, כיוון שהצטווה על ידי נביא, ונתנה לו עבור זה מלוכה לארבעה דורות, בכל זאת נפקד עליו לבסוף דמי אחאב, כיון שגם הוא עצמו היה רשע.

